

Dz.U. 1997 Nr 140 poz. 938

USTAWA
z dnia 29 sierpnia 1997 r.
o Narodowym Banku Polskim

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

Narodowy Bank Polski, zwany dalej „NBP”, jest bankiem centralnym Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2.

1. NBP posiada osobowość prawną i prawo używania pieczęci z godłem państwowym.
2. NBP nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych.
3. Działalność NBP jest prowadzona na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Siedzibą NBP jest Warszawa.

Art. 3.

1. Podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP.
2. Do zadań NBP należy także:
  - 1) organizowanie rozliczeń pieniężnych;
  - 2) prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi;
  - 3) prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami;
  - 4) prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa;
  - 5) regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie;
  - 6) kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego;
- 6a) działanie na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 listopada 2008 r. o Komitecie Stabilności Finansowej (Dz. U. Nr 209, poz. 1317);
- 7) opracowywanie statystyki pieniężnej i bankowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej;
- 8) wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Opracowano na podstawie: tj. Dz. U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2, Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 61, poz. 410, z 2008 r. Nr 209, poz. 1315 i 1317, z 2009 r. Nr 69, poz. 589, Nr 143, poz. 1164, z 2010 r. Nr 109, poz. 709, Nr 257, poz. 1724.

Art. 4.

NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 5.

1. NBP może:

- 1) być członkiem międzynarodowych instytucji finansowych i bankowych;
- 2) pokrywać ze środków własnych wydatki związane z członkostwem w instytucjach określonych w pkt 1.

1a. NBP pokrywa ze środków własnych wydatki związane z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Międzynarodowym Funduszu Walutowym.

1b. NBP jest uprawniony do otrzymywania, przypadających Rzeczypospolitej Polskiej od Międzynarodowego Funduszu Walutowego, wszelkich wymagalnych kwot z tytułów finansowanych ze środków własnych NBP, w tym płatności zwrotnych, odsetek i innych dochodów.

2. NBP nie może być udziałowcem bądź akcjonariuszem innych osób prawnych, z wyjątkiem prowadzących działalność usługową wyłącznie na rzecz instytucji finansowych i Skarbu Państwa.

Rozdział 2 **Organizacja NBP**

Art. 6.

Organami NBP są:

- 1) Prezes NBP;
- 2) Rada Polityki Pieniężnej;
- 3) Zarząd NBP.

Art. 7.

1. NBP wykonuje zadania przez Centralę i inne jednostki organizacyjne.

2. Zarząd NBP w drodze uchwały:

- 1) powołuje, przekształca i likwiduje komórki organizacyjne Centrali NBP i inne jednostki organizacyjne;
- 2) określa zakres działalności oraz organizację wewnętrzną Centrali NBP i pozostałych jednostek organizacyjnych NBP.

Art. 8.

Działalność jednostek organizacyjnych NBP podlega rewizji wewnętrznej, którą wykonuje komórka Centrali NBP podporządkowana Prezesowi NBP.

A. Prezes NBP

Art. 9.

1. Prezes NBP jest powoływany i odwoływany przez Sejm na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Kadencja Prezesa NBP wynosi 6 lat. Ta sama osoba nie może być Prezesem NBP dłużej niż przez dwie kolejne kadencje.
3. Prezes NBP obejmuje obowiązki po złożeniu wobec Sejmu przysięgi następującej treści:

„Obejmując obowiązki Prezesa Narodowego Banku Polskiego przysięgam uroczyście, że postanowień Konstytucji i innych ustaw będę ściśle przestrzegać oraz że we wszystkich swoich działaniach dążyć będę do rozwoju gospodarczego Ojczyzny i pomyślności obywateli”.

Przysięga może być złożona z dodaniem słów „Tak mi dopomóż Bóg”.

4. Kadencja Prezesa NBP wygasa:
  - 1) po upływie okresu sześcioletniego;
  - 2) w razie śmierci;
  - 3) w razie złożenia rezygnacji;
  - 4) w razie odwołania.
5. Odwołanie Prezesa NBP może nastąpić, gdy:
  - 1) nie wypełnia on swych obowiązków na skutek długotrwałej choroby;
  - 2) został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za popełnione przestępstwo;
  - 2a) złożył on niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu;
  - 3) Trybunał Stanu orzekł wobec niego zakaz zajmowania kierowniczych stanowisk lub pełnienia funkcji związanych ze szczególną odpowiedzialnością w organach państwowych.

Art. 9a.

1. Po wygaśnięciu kadencji Prezesa NBP z przyczyny określonej w art. 9 ust. 4 pkt 1 Prezes NBP pełni obowiązki do czasu objęcia obowiązków przez nowego Prezesa NBP.
2. Po wygaśnięciu kadencji Prezesa NBP z przyczyn określonych w art. 9 ust. 4 pkt 2–4 wiceprezes NBP – pierwszy zastępca Prezesa NBP pełni obowiązki Prezesa NBP do czasu objęcia obowiązków przez nowego Prezesa NBP.

Art. 10.

1. Prezesa NBP w czasie jego nieobecności zastępuje wiceprezes NBP – pierwszy zastępca Prezesa NBP.
2. (uchylony).
3. Wiceprezesi NBP kierują wyznaczonymi przez Prezesa NBP działami pracy NBP.

Art. 11.

1. Prezes NBP jest przełożonym wszystkich pracowników NBP. Prawa i obowiązki pracowników NBP określa Kodeks pracy i pragmatyka służbowa określona odrębną ustawą.
2. Prezes NBP przewodniczy Radzie Polityki Pieniężnej, Zarządowi NBP oraz reprezentuje NBP na zewnątrz.
3. Prezes NBP reprezentuje interesy Rzeczypospolitej Polskiej w międzynarodowych instytucjach bankowych oraz, o ile Rada Ministrów nie postanowi inaczej, w międzynarodowych instytucjach finansowych.
4. Prezes NBP przy wydawaniu zarządzeń podlegających ogłoszeniu oraz decyzji administracyjnych ma prawo używania pieczęci z godłem państwowym.
5. Prezes NBP:
  - 1) ustala, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji, zasady przechowywania wartości pieniężnych w bankach i przedsiębiorstwach produkujących znaki pieniężne oraz transportowania tych wartości przez banki i te przedsiębiorstwa;
  - 2) realizuje zadania wynikające z przepisów o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

Ad art. 11 ust. 5 pkt 1 - obecnie: ministrem właściwym do spraw wewnętrznych

B. Rada Polityki Pieniężnej**Art. 12.**

1. Rada Polityki Pieniężnej, zwana dalej „Radą”, ustala corocznie założenia polityki pieniężnej i przedkłada je do wiadomości Sejmowi równocześnie z przedłożeniem przez Radę Ministrów projektu ustawy budżetowej. Rada składa Sejmowi sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej w ciągu 5 miesięcy od zakończenia roku budżetowego.
2. Kierując się założeniami polityki pieniężnej Rada w szczególności:
  - 1) ustala wysokość stóp procentowych NBP;
  - 2) ustala stopy rezerwy obowiązkowej banków i wysokość jej oprocentowania;
  - 3) określa górne granice zobowiązań wynikających z zaciągania przez NBP pożyczek i kredytów w zagranicznych instytucjach bankowych i finansowych;
  - 4) zatwierdza plan finansowy NBP oraz sprawozdanie z działalności NBP;
  - 5) przyjmuje roczne sprawozdanie finansowe NBP;
  - 6) ustala zasady operacji otwartego rynku.
3. Rada dokonuje ocen działalności Zarządu NBP w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej.
4. (uchylony).

Art. 13.

1. W skład Rady wchodzi:
  - 1) Przewodniczący Rady, którym jest Prezes NBP;
  - 2) 9 członków powoływanych w równej liczbie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Sejm i Senat, spośród specjalistów z zakresu finansów.

2. Kadencja członka Rady wynosi 6 lat. Funkcję członka Rady można pełnić tylko jedną kadencję.
3. Powołanie nowych członków Rady powinno nastąpić najpóźniej do dnia wygaśnięcia kadencji poprzednich.
4. Członek Rady przed objęciem obowiązków w Radzie składa przed organem powołującym przysięgę następującej treści:

„Obejmując obowiązki członka Rady Polityki Pieniężnej przysięgam uroczyście, że będę działać z pełną bezstronnością, posiadaną wiedzą i doświadczeniem w zakresie polityki pieniężnej, zgodnie z celami działalności Narodowego Banku Polskiego.”

Przysięga może być złożona z dodaniem słów „Tak mi dopomóż Bóg”.
5. Organy uprawnione do powołania członka Rady odwołują go wyłącznie w przypadku:
  - 1) zrzeczenia się swej funkcji;
  - 2) choroby trwale uniemożliwiającej sprawowanie funkcji;
  - 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za popełnienie przestępstwa;
  - 3a) złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego, stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu;
  - 4) przyczyn, o których mowa w art. 14 ust. 2.
6. W razie śmierci członka Rady, organ powołujący stwierdza wygaśnięcie jego mandatu.
7. Uzupelnienia składu Rady na miejsce opróżnione z przyczyn określonych w ust. 5 i 6 organy powołujące dokonują nie później niż w okresie 3 miesięcy od odwołania lub stwierdzenia wygaśnięcia mandatu członka Rady.
8. (uchylony).

Art. 14.

1. W okresie kadencji członek Rady nie może zajmować żadnych innych stanowisk i podejmować działalności zarobkowej lub publicznej poza pracą naukową, dydaktyczną lub twórczością autorską, a za zgodą Rady wyrażoną w drodze uchwały (bez udziału zainteresowanego) – dopuszczalna jest działalność w organizacjach międzynarodowych.
2. Członek Rady będący członkiem partii politycznej lub związku zawodowego obowiązany jest na okres kadencji w Radzie zawiesić działalność w tej partii lub w tym związku, pod rygorem odwołania z Rady.
3. Członkom Rady przysługuje wynagrodzenie w wysokości równej wynagrodzeniu wiceprezesów NBP. Wynagrodzenie to przysługuje również w ciągu 3 miesięcy od daty wygaśnięcia kadencji, z wyjątkiem, gdy powodem odwołania jest skazanie prawomocnym wyrokiem sądu za popełnienie przestępstwa.

Art. 15.

W posiedzeniach Rady uczestniczą wiceprezesi NBP bez prawa udziału w głosowaniu.

Art. 16.

1. Posiedzenia Rady zwołuje Przewodniczący co najmniej raz w miesiącu. Posiedzenie Rady może być zwołane również na pisemny wniosek co najmniej 3 członków Rady.
- 1a. W czasie nieobecności Przewodniczącego posiedzeniu przewodniczy jeden z członków Rady.
2. Tryb działania Rady oraz wyboru członka, który przewodniczy obradom podczas nieobecności Przewodniczącego Rady, określa regulamin uchwalony przez Radę większością głosów.
3. Ustalenia Rady podejmowane są w formie uchwał większością głosów przy obecności co najmniej 5 członków, w tym Przewodniczącego Rady. W przypadku równej liczby głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego Rady.
4. Stanowiska zajęte przez członków Rady w głosowaniu podlegają ogłoszeniu w Monitorze Sądowym i Gospodarczym po upływie 6 tygodni, ale nie później niż 3 miesiące od daty podjęcia uchwały.

C. Zarząd NBP**Art. 17.**

1. Działalnością NBP kieruje Zarząd.
2. W skład Zarządu NBP wchodzi: Prezes NBP – jako przewodniczący oraz 6–8 członków Zarządu, w tym 2 wiceprezesów NBP.
- 2a. Członków Zarządu NBP powołuje i odwołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Prezesa NBP.
- 2b. Członkowie Zarządu NBP są powoływani na okres 6 lat. Przepisy art. 9 ust. 2, art. 13 ust. 3 i ust. 5–7 stosuje się odpowiednio.
3. Zarząd NBP:
  - 1) realizuje uchwały Rady;
  - 2) podejmuje uchwały w sprawach niezatrzeżonych w ustawie do wyłącznej kompetencji innych organów NBP.
4. Do zakresu działania Zarządu NBP należy w szczególności:
  - 1) (uchylony);
  - 2) realizowanie zadań z zakresu polityki kursowej;
  - 3) okresowa ocena obiegu pieniężnego i rozliczeń pieniężnych oraz obrotu dewizowego;
  - 4) nadzorowanie operacji otwartego rynku;
  - 5) ocena funkcjonowania systemu bankowego;
  - 5a) analiza stabilności krajowego systemu finansowego;
  - 6) uchwalanie planu działalności i planu finansowego NBP;
  - 7) uchwalanie prowizji i opłat bankowych stosowanych przez NBP oraz ustalanie ich wysokości;
  - 8) określanie zasad gospodarowania funduszami NBP;
  - 9) określanie zasad organizacji i podziału zadań w NBP;
  - 10) określanie zasad polityki kadrowej i płacowej w NBP;
  - 11) uchwalanie rocznego sprawozdania z działalności NBP;

- 12) sporządzanie rocznego sprawozdania finansowego NBP;
- 13) opracowywanie bilansów obrotów płatniczych państwa z zagranicą;
- 14) przygotowywanie i rozpatrywanie projektów uchwał i innych materiałów kierowanych do Rady.

Art. 18.

Członek Zarządu NBP nie może zajmować żadnych innych stanowisk i podejmować działalności zarobkowej lub publicznej poza pracą naukową, dydaktyczną lub twórczością autorską. Przepis art. 14 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 19.

Uchwały Zarządu NBP zapadają większością bezwzględną głosów, a w przypadku równej liczby głosów rozstrzyga głos Prezesa NBP.

Art. 20.

Szczegółowy tryb działania Zarządu NBP określa regulamin uchwalony przez Zarząd.

Rozdział 3

NBP a władze państwowe

Art. 21.

W wykonaniu swoich zadań NBP współdziała z właściwymi organami państwa w kształtowaniu i realizacji polityki gospodarczej państwa, dążąc przy tym do zapewnienia należytej realizacji założeń polityki pieniężnej, a w szczególności:

- 1) przekazuje organom państwa założenia polityki pieniężnej oraz informacje dotyczące realizacji polityki pieniężnej i sytuacji w systemie bankowym;
- 2) współdziała z Ministrem Finansów w opracowaniu planów finansowych państwa;
- 3) opiniuje projekty aktów normatywnych z zakresu polityki gospodarczej;
- 4) opiniuje projekty aktów normatywnych dotyczących działalności banków i mających znaczenie dla systemu bankowego.

Art. 22.

1. Prezes NBP może uczestniczyć w posiedzeniach Sejmu.
2. Prezes NBP i inni przedstawiciele organów NBP, o których mowa w art. 6, są obowiązani do przedstawienia informacji i udzielenia wyjaśnień dotyczących polityki pieniężnej i działalności NBP przed Sejmem i Senatem oraz ich komisjami.

Art. 22a.

Prezes NBP jest członkiem Komitetu Stabilności Finansowej.

Art. 23.

1. Prezes NBP w imieniu Rady:

- 1) przedstawia Sejmowi i Radzie Ministrów:
    - a) kwartalne informacje o bilansie płatniczym,
    - b) roczne zestawienie międzynarodowej pozycji inwestycyjnej;
  - 2) przekazuje Radzie Ministrów i Ministrowi Finansów projekty założeń polityki pieniężnej, opinie w sprawie projektu ustawy budżetowej, prognozy bilansu płatniczego oraz ustalenia Rady;
  - 3) opracowuje okresowe informacje o wpłatach (wypłatach) z zysku.
2. Naczelne organy państwowe, organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego, banki i inne osoby prawne, jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi oraz inni przedsiębiorcy:
- 1) przekazują NBP dane niezbędne do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa;
  - 2) uczestniczący w obrotach z zagranicą – przekazują NBP dane niezbędne do sporządzenia bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej.
- 2a. Podmioty uczestniczące w rozliczeniach pieniężnych i rozrachunkach międzybankowych przekazują, na żądanie NBP, dane niezbędne do dokonywania ocen funkcjonowania rozliczeń pieniężnych i rozrachunków międzybankowych.
- 2b. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii Prezesa NBP, określa, w drodze rozporządzenia, sposób, zakres i terminy realizacji obowiązku, o którym mowa w ust. 2a, kierując się potrzebą zapewnienia NBP dostępu do informacji niezbędnych do wykonywania jego obowiązków wynikających z ustawy oraz odrębnych przepisów.
- 2c. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii Prezesa NBP i Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego, określi, w drodze rozporządzenia, uwzględniając pozycję, udział w rynku finansowym oraz znaczenie dla analizy zjawisk monetarnych działalności podmiotów, o których mowa w ust. 2, innych niż banki, sposób, szczegółowy zakres i terminy przekazywania przez te podmioty danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa, kierując się potrzebą zapewnienia NBP dostępu do informacji niezbędnych do wykonywania jego obowiązków wynikających z ustawy oraz zadań wynikających z uczestnictwa w Europejskim Systemie Banków Centralnych.
3. Banki przekazują ponadto na żądanie NBP dane niezbędne do oceny ich sytuacji finansowej oraz stabilności i ryzyka systemu bankowego.
4. Tryb i szczegółowe zasady przekazywania danych, o których mowa w ust. 2 i 3, określa Zarząd NBP w drodze uchwały.
- ust. 4 niezgodny z Konstytucją w zakresie, w jakim upoważnia Zarząd NBP do określania w drodze uchwały szczegółowych zasad przekazywania przez „inne osoby prawne, jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi oraz innych przedsiębiorców” danych, o których mowa w ust. 2 i 3 tego artykułu - wyrok TK (Dz.U. z 2000 r. Nr 53, poz. 648).**
- 4a. Obowiązek przekazywania do NBP danych niezbędnych do wykonywania zadań NBP wynikających z ustawy oraz uczestnictwa w Europejskim Systemie Banków Centralnych, obejmuje również dane objęte ochroną na podstawie odrębnych ustaw, w tym informacje objęte tajemnicą bankową.
5. Dane indywidualne, o których mowa w ust. 2, 2a i 3, mogą być wykorzystywane wyłącznie do sporządzania zestawień statystycznych, opracowań, ocen i bilan-

Nowe brzmienie ust. 5 i dodane ust. 10 i 11 w art. 23 wchodzi w życie z dn. 8.11.2009 r. (Dz.U. z 2009 r. Nr 69, poz. 589).

Nowe brzmienie pkt 1 w ust. 2 i dodane ust. 2c i 4a w art. 23 wchodzi w życie z dn. 8.11.2009 r. (Dz.U. z 2009 r. Nr 69, poz. 589).

- sów oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej i, z zastrzeżeniem ust. 6–8 i 10, nie mogą być udostępniane osobom trzecim.
6. Zestawienia statystyczne, opracowania i oceny zawierające dane indywidualne, o których mowa w ust. 2, 2a i 3, umożliwiające powiązanie ich z konkretnym podmiotem lub zidentyfikowanie konkretnego podmiotu – w szczególności, jeżeli do sporządzenia zestawienia, opracowania lub oceny wykorzystano dane dotyczące mniej niż trzech podmiotów lub gdy udział danych dotyczących jednego podmiotu, wykorzystanych w zestawieniu, opracowaniu lub ocenie jest większy niż trzy czwarte całości – nie mogą być udostępniane osobom trzecim.
  7. Dane indywidualne, o których mowa w ust. 2, 2a i 3, oraz zestawienia, opracowania i oceny, o których mowa w ust. 6, NBP udostępnia:
    - 1) Europejskiemu Bankowi Centralnemu - w wykonaniu obowiązków związanych z uczestnictwem NBP w Europejskim Systemie Banków Centralnych;
    - 2) innym podmiotom zagranicznym - w wykonaniu zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej;
    - 3) innym podmiotom, niż wymienione w pkt 1 i 2 - na podstawie odrębnych przepisów.
  8. Dane indywidualne, o których mowa w ust. 3, mogą być udostępniane Ministrowi Finansów i Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie niezbędnym dla realizacji celu działalności i zadań Komitetu Stabilności Finansowej.
  9. Przepis ust. 8 stosuje się odpowiednio do danych zawierających informacje objęte ochroną na podstawie odrębnych ustaw, w tym informacji objętych tajemnicą bankową.
  10. NBP i Główny Urząd Statystyczny przekazują sobie nieodpłatnie, na zasadzie wzajemności, będące w ich posiadaniu odpowiednio dane indywidualne i dane statystyczne, w zakresie niezbędnym dla wykonywania ich ustawowo określonych zadań.
  11. Szczegółowy zakres i tryb przekazywania danych, o których mowa w ust. 10, określa umowa o wymianie informacji zawarta między Prezesem NBP i Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego.

Art. 23a.

1. Dane niezbędne do:
  - 1) sporządzania bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
  - 2) ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa,
  - 3) oceny sytuacji finansowej banków i ryzyka sektora bankowego– są przekazywane do NBP w postaci elektronicznej.
2. Dane w postaci elektronicznej są przekazywane z wykorzystaniem odpowiednich certyfikatów wydanych przez NBP lub innych form uwierzytelniania stosowanych przez NBP.
3. Przekazanie danych w sposób niezgodny z wymogami wskazanymi w ust. 1 i 2 jest równoznaczne z nieprzekazaniem tych danych.

Art. 24.

1. NBP realizuje politykę walutową ustaloną przez Radę Ministrów w porozumie-

**Dodany art. 23a
wchodzi w życie z dn.
8.11.2009 r. (Dz.U. z
2009 r. Nr 69, poz.
589).**

- niu z Radą.
2. Zasady ustalania kursu złotego w stosunku do walut obcych ustala Rada Ministrów w porozumieniu z Radą.
  3. NBP ogłasza bieżące kursy walut obcych oraz kursy innych wartości dewizowych.

Rozdział 4

Nadzór bankowy

Art. 25. (uchylony)

Art. 26. (uchylony).

Art. 27 - 30.
(uchylone)

Rozdział 5

Emisja znaków pieniężnych

Art. 31.

Znakami pieniężnymi Rzeczypospolitej Polskiej są banknoty i monety opiewające na złote i grosze.

Art. 32.

Znaki pieniężne emitowane przez NBP są prawnymi środkami płatniczymi na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 33.

1. Wzory i wartość nominalną banknotów oraz wzory, wartość nominalną, stop, próbę i masę monet oraz wielkość emisji znaków pieniężnych, jak również terminy wprowadzenia ich do obiegu ustala Prezes NBP w drodze zarządzenia.
2. Prezes NBP może wycofywać z obiegu określone znaki pieniężne. Po upływie terminu określonego przez Prezesa NBP znaki te przestają być prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i podlegają wymianie w wyznaczonych przez Prezesa NBP bankach.

Art. 34.

1. Znaki pieniężne, nieodpowiadające wskutek zużycia lub uszkodzenia warunkom ustalonym przez Prezesa NBP, przestają być prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i podlegają wymianie.
2. Prezes NBP określa, w drodze zarządzenia, szczegółowe zasady i tryb wymiany znaków pieniężnych, o których mowa w ust. 1.

Art. 35.

1. Fałszywe znaki pieniężne podlegają zatrzymaniu, bez prawa do zwrotu ich równowartości.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do fałszywych banknotów i monet opiewających na waluty obce.
3. Prezes NBP określa, w drodze zarządzenia, zasady i tryb postępowania przy zatrzymywaniu znaków pieniężnych (podejrzanych co do autentyczności) oraz postępowania z fałszywymi znakami pieniężnymi. Zarządzenie wymaga uzgodnienia z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Art. 36.

NBP może prowadzić w kraju i za granicą sprzedaż monet, banknotów i numizmatów przeznaczonych na cele kolekcjonerskie oraz na inne cele, na warunkach i według zasad ustalonych przez Zarząd NBP w drodze uchwały.

Art. 37.

NBP organizuje gospodarkę znakami pieniężnymi Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział 6**Instrumenty polityki pieniężnej****Art. 38.**

1. W celu kształtowania podaży pieniądza i działalności kredytowej NBP gromadzi rezerwy obowiązkowe banków.
2. Rezerwę obowiązkową banków stanowi wyrażona w złotych część środków pieniężnych w złotych i walutach obcych zgromadzonych na rachunkach bankowych, środków uzyskanych ze sprzedaży papierów wartościowych, z wyjątkiem papierów wartościowych zabezpieczonych hipotecznie o okresie wykupu powyżej pięciu lat oraz listów zastawnych o okresie wykupu powyżej pięciu lat, oraz innych środków przyjętych przez bank podlegających zwrotowi, z wyjątkiem środków przyjętych od innego banku krajowego, a także środków przyjętych od banku zagranicznego na podstawie umów zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy lub środków pozyskanych z zagranicy na co najmniej 2 lata oraz środków pozyskanych na podstawie umów o prowadzenie indywidualnych kont emerytalnych w rozumieniu przepisów o indywidualnych kontach emerytalnych.
3. Banki spółdzielcze utrzymują rezerwy obowiązkowe w banku zrzeszającym, z którym są zrzeszone. Bank zrzeszający utrzymuje rezerwę obowiązkową zrzeszonych banków spółdzielczych na swoim rachunku w Narodowym Banku Polskim w kwocie odpowiadającej rezerwom obowiązkowym zrzeszonych w nim banków i własnym rezerwom obowiązkowym.

Art. 39.

1. Stopa rezerwy obowiązkowej może być zróżnicowana ze względu na umowny okres przechowywania środków pieniężnych, rodzaj waluty, a także rodzaj dokonywanych operacji finansowych stanowiących źródło pozyskania środków.
2. Suma rezerw obowiązkowych nie może przekroczyć:

**ad. art. 35 ust. 3 -
obecnie: ministrem
właściwym do spraw
wewnętrznych.**

- 1) 30 % sumy środków pieniężnych, o których mowa w art. 38 ust. 2, od wkładów na żądanie;
  - 2) 20 % sumy środków pieniężnych, o których mowa w art. 38 ust. 2, od wkładów terminowych.
3. Zarząd NBP może zwolnić bank z obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej w okresie realizacji programu postępowania naprawczego.
4. Środki pieniężne z tytułu oprocentowania rezerwy obowiązkowej przekazywane są bankom, z zastrzeżeniem ust. 5.
5. Na wyodrębniony rachunek w NBP przekazuje się:
- 1) 80 % środków pieniężnych z tytułu oprocentowania rezerwy obowiązkowej utrzymywanej w 2004 r.,
  - 2) 60 % środków pieniężnych z tytułu oprocentowania rezerwy obowiązkowej utrzymywanej w 2005 r.,
  - 3) 50 % środków pieniężnych z tytułu oprocentowania rezerwy obowiązkowej utrzymywanej w 2006 r.
- z przeznaczeniem na zasilenie Funduszu Poręczeń Unijnych, utworzonego na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o Funduszu Poręczeń Unijnych (Dz.U. Nr 121, poz. 1262).
6. Szczegółowy tryb i sposób przekazywania środków pieniężnych z tytułu oprocentowania rezerwy obowiązkowej określi umowa zawarta pomiędzy Bankiem Gospodarstwa Krajowego a Narodowym Bankiem Polskim.

Art. 39a.

Banki pomniejszają kwotę naliczonej rezerwy obowiązkowej o kwotę stanowiącą równowartość 500 000 euro, obliczoną według kursu średniego ogłaszanego przez NBP z ostatniego dnia miesiąca stanowiącego podstawę naliczenia rezerwy obowiązkowej, a w przypadku gdy w tym dniu nie ogłoszono takiego kursu, według ostatniego kursu ogłoszonego przed tym dniem.

Art. 40.

1. Zarząd NBP ustala:
  - 1) zasady i tryb naliczania oraz utrzymywania rezerwy obowiązkowej;
  - 2) rodzaje środków pieniężnych, których nie dotyczy obowiązek utrzymywania rezerwy obowiązkowej;
  - 3) zasady naliczania oprocentowania rezerwy obowiązkowej i przekazywania środków pieniężnych należnych z tytułu tego oprocentowania.
2. Zarząd NBP może określać wysokość zapasu gotówki w złotych, którego utrzymywanie w kasach bankowych będzie równoznaczne z utrzymywaniem rezerwy obowiązkowej w NBP.
3. Do przekazywania środków, o którym mowa w art. 39 ust. 5, stosuje się zasady dotyczące przekazywania środków pieniężnych z tytułu oprocentowania rezerwy obowiązkowej ustalone dla banków.

Art. 41.

1. W razie naruszenia obowiązku określonego w art. 40 utrzymywania rezerwy, bank uiszcza na rzecz NBP odsetki od różnicy pomiędzy kwotą, która podlega

utrzymywaniu na rachunkach, a kwotą faktycznie na tych rachunkach utrzymaną.

2. Stawkę odsetek, o których mowa w ust. 1, uchwała Zarząd NBP w wysokości nie większej niż dwukrotna wysokość stopy oprocentowania kredytu lombardowego.
3. Zarząd NBP może wyrazić zgodę na nieuiszczanie przez bank odsetek, o których mowa w ust. 1, gdy bank jest w stanie zawieszenia, likwidacji albo upadłości.

Art. 42.

1. NBP może udzielać bankom kredytu refinansowego w złotych w celu uzupełnienia ich zasobów pieniężnych.
2. NBP przy udzielaniu kredytu refinansowego kieruje się zdolnością banku do spłaty tego kredytu wraz z odsetkami w umownych terminach spłaty, z zastrzeżeniem, o którym mowa w ust. 3.
3. NBP może udzielić kredytu refinansowego także bankowi dla realizacji programu postępowania naprawczego banku.
4. Kredyt refinansowy może być udzielony:
  - 1) do określonej kwoty w rachunku kredytu;
  - 2) pod zastaw papierów wartościowych – do wysokości równej określonej części nominalnej wartości tych papierów (kredyt lombardowy);
  - 3) w innej formie, określonej przez Zarząd NBP.
5. Umowa o kredyt refinansowy może zostać rozwiązana przez każdą ze stron za siedmiodniowym terminem jej wypowiedzenia.
6. Jeżeli sytuacja finansowa banku korzystającego z kredytu refinansowego ulega pogorszeniu w stopniu zagrażającym terminowej spłacie kredytu, albo bank ten nie przestrzega istotnych postanowień umowy kredytowej, NBP może wypowiedzieć tę umowę i zażądać wcześniejszej spłaty kredytu, w całości lub w części, w terminie krótszym niż określony w tej umowie.
7. Do umowy o kredyt refinansowy stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.¹⁾), ze zmianami wynikającymi z niniejszej ustawy.

Art. 43.

W przypadkach uregulowanych w ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 711 i Nr 144, poz. 1176 oraz z 2010 r. Nr 140, poz. 943 i Nr 257, poz. 1724) NBP może udzielać kredytu krótkoterminowego Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu.

Art. 44.

1. NBP może przyjmować od banków weksle do dyskonta i redyskonta.

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546 i Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398 i Nr 183, poz. 1538 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 157, poz. 1119.

2. Zarząd NBP określa rodzaje weksli przyjmowanych przez NBP do dyskonta i redyskonta oraz uchwała zasady i tryb ich dyskonta oraz redyskonta.

Art. 45. (uchylony).

Art. 46.

W razie zagrożenia realizacji polityki pieniężnej Rada może w drodze uchwały wprowadzić:

- 1) ograniczenie wielkości środków pieniężnych oddawanych przez banki do dyspozycji kredytobiorców i pożyczkobiorców;
- 2) obowiązek utrzymywania nieoprocentowanego depozytu w NBP od zagranicznych środków wykorzystanych przez banki i krajowych przedsiębiorców.

Art. 47.

Pożyczki i kredyty zaciągnięte przez NBP w zagranicznych instytucjach bankowych i finansowych mogą być przeznaczane na udzielanie kredytu w walutach obcych bankom krajowym.

Art. 48.

NBP może:

- 1) emitować i sprzedawać papiery wartościowe;
- 2) sprzedawać i kupować dłużne papiery wartościowe w operacjach otwartego rynku;
- 3) organizować obrót papierami wartościowymi, których jest emitentem oraz papierami wartościowymi emitowanymi albo poręczanymi lub gwarantowanymi przez Skarb Państwa;
- 4) otwierać rachunki lokat terminowych banków.

Art. 49.

NBP może być powierzona obsługa pożyczki państwowej, zaciągniętej w drodze emisji papierów wartościowych.

Art. 50.

NBP może przyjmować do przechowania i administrowania oraz jako przedmiot zabezpieczenia papiery wartościowe, w tym papiery wartościowe, których jest emitentem.

Art. 50a.

W przypadku zabezpieczenia wierzytelności NBP, zaspokojenie roszczeń NBP jako zastawnika następuje w sposób przewidziany w Kodeksie cywilnym albo – jeżeli umowa z zastawcą tak stanowi – przez sprzedaż przedmiotu zastawu przez NBP w imieniu zastawcy lub przejęcie go przez NBP.

Rozdział 7

Prowadzenie rachunków bankowych

Art. 51.

1. NBP prowadzi rachunki:
  - 1) banków;
  - 2) budżetu państwa;
  - 3) Bankowego Funduszu Gwarancyjnego;
  - 3a) Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej – dla celów przeprowadzania rozliczeń, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. z 1996 r. Nr 1, poz. 2, z późn. zm.²⁾);
  - 4) innych osób prawnych, za zgodą Prezesa NBP.
2. Zarząd NBP określa, w drodze uchwały, warunki otwierania i prowadzenia rachunków banków.

Rozdział 8

Działalność dewizowa

Art. 52.

1. NBP realizuje funkcje centralnej bankowej instytucji dewizowej poprzez gromadzenie rezerw dewizowych, zarządzanie rezerwami dewizowymi oraz podejmowanie czynności bankowych i innych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego i płynności płatniczej kraju.
2. Prezes NBP wykonuje kontrolę w zakresie ustalonym w przepisach prawa dewizowego.
3. NBP może pełnić funkcje agenta finansowego Rządu w zakresie zawierania i realizacji umów kredytowych oraz obsługi zadłużenia zagranicznego państwa; NBP nie odpowiada za zobowiązania Skarbu Państwa w tym zakresie. Szczegółowy tryb postępowania ustali każdorazowo umowa między NBP i Ministrem Finansów.
4. NBP może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami we własnym imieniu i na własny rachunek oraz na rachunek innych podmiotów, jak również wykonywać czynności obrotu dewizowego w kraju i za granicą, w tym również w zakresie udzielania i zaciągania kredytów i pożyczek zagranicznych oraz udzielania i przyjmowania poręczeń i gwarancji bankowych w obrotach z zagranicą.
5. (uchylony).

---

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 1999 r. Nr 101, poz. 1178, z 2001 r. Nr 8, poz. 64 i Nr 100, poz. 1081, z 2002 r. Nr 169, poz. 1387 i Nr 241, poz. 2074 oraz z 2004 r. Nr 68, poz. 623 i Nr 146, poz. 1546.

Rozdział 9

Szczególne obowiązki i uprawnienia NBP

Art. 53.

Założenia polityki pieniężnej, sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej oraz akty normatywne organów NBP - z wyjątkiem aktów, o których mowa w art. 54 ust. 1 - ogłaszane są w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 54.

1. Prezes NBP wydaje Dziennik Urzędowy Narodowego Banku Polskiego, w którym ogłasza się:
  - 1) akty organów NBP dotyczące funkcjonowania banków;
  - 2) bilans oraz rachunek zysków i strat NBP.
2. Prezes NBP może skierować do ogłoszenia również inne niż określone w ust. 1 akty prawne i obwieszczenia.

Art. 54a.

1. Nazwa oraz wzór graficzny pierwszej strony Dziennika Urzędowego Narodowego Banku Polskiego nie mogą być wykorzystywane przez inne niż NBP podmioty w celach zarobkowych w publikacjach, wydawnictwach lub innych formach upowszechniania aktów prawnych.
2. Do wydawania Dziennika Urzędowego Narodowego Banku Polskiego i ogłaszania w nim aktów prawnych stosuje się odpowiednio przepisy art. 3, art. 4, art. 6, art. 7, art. 15–20 i art. 27 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz.U. Nr 62, poz. 718, z późn. zm.³⁾).

Art. 55.

Pracownicy NBP oraz członkowie Rady i organów opiniodawczo-doradczych przy Zarządzie NBP są obowiązani do nieujawniania osobom nieupoważnionym informacji, z którymi zapoznali się w trakcie wykonywania swoich obowiązków, w tym informacji objętych tajemnicą bankową na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, informacji objętych ochroną na podstawie przepisów dotyczących ochrony informacji niejawnych, jak również innych informacji chronionych ustawowo. Obowiązek ten trwa również po rozwiązaniu stosunku pracy, a także po ustaniu członkostwa w Radzie lub wspomnianych wyżej organach.

Art. 56.

1. Do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych NBP są upoważnieni:
  - 1) Prezes NBP albo

---

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2001 r. Nr 46, poz. 499, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 113, poz. 984, z 2003 r. Nr 65, poz. 595 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959.

- 2) dwie osoby działające łącznie spośród:
  - a) wiceprezesów NBP lub pozostałych członków Zarządu NBP oraz
  - b) pełnomocników powoływanych przez Zarząd NBP albo osobę przez niego do tego upoważnioną, działających w granicach udzielonych im pełnomocnictw.
2. Do wykonywania czynności określonego rodzaju lub czynności szczególnych osoby wymienione w ust. 1 mogą ustanowić pełnomocnika działającego samodzielnie w granicach udzielonego pełnomocnictwa.

Art. 57.

1. NBP, na równi z jednostkami budżetowymi, korzysta ze zwolnienia od podatków oraz opłaty skarbowej.
2. Egzekucja należności pieniężnych od NBP może być prowadzona, gdy wierzyciel złożył w NBP tytuł egzekucyjny sądowy lub administracyjny i w ciągu miesiąca od daty złożenia tytułu objęte nim świadczenie nie zostało wykonane. Do egzekucji przeciwko NBP stosuje się odpowiednio przepis art. 1060 Kodeksu postępowania cywilnego.

Art. 58.

Nie można ogłosić upadłości NBP.

Art. 59.

NBP może inicjować i organizować badania naukowe, jak również prowadzić działalność wydawniczą i promocyjną.

Rozdział 10

Gospodarka finansowa NBP

Art. 60.

Funduszami własnymi NBP są fundusz statutowy i fundusz rezerwowy.

Art. 61.

Fundusz statutowy NBP wynosi 1,5 miliarda złotych.

Art. 62.

1. Fundusz rezerwowy jest tworzony z odpisów z zysku NBP, dokonywanych w terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego NBP, aż do osiągnięcia przez ten fundusz równowartości funduszu statutowego.
2. Wysokość odpisów, o których mowa w ust. 1, wynosi 5 % rocznego zysku.
3. Fundusz rezerwowy może być przeznaczony wyłącznie na pokrycie strat bilansowych NBP.

Art. 63. (uchylony).**Art. 64.**

NBP prowadzi gospodarkę finansową na podstawie rocznego planu finansowego.

Art. 65.

NBP tworzy rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych. Zasady tworzenia i rozwiązywania tej rezerwy określa Rada.

Art. 66.

1. Wielkość środków na wynagrodzenia ustalana jest corocznie w planie finansowym NBP, z uwzględnieniem poziomu płac w sektorze bankowym.
2. Zasady wynagradzania pracowników NBP ustala Zarząd NBP.
3. Wynagrodzenie Prezesa i wiceprezesów NBP ustalane jest na podstawie przepisów o wynagradzaniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe.

Art. 67.

Zasady rachunkowości NBP powinny odpowiadać standardom stosowanym w Europejskim Systemie Banków Centralnych.

Art. 68.

1. Roczne sprawozdanie finansowe NBP składa się z:
  - 1) bilansu;
  - 2) rachunku zysków i strat;
  - 3) informacji dodatkowej.
2. Rokiem sprawozdawczym (obrotowym) NBP jest rok kalendarzowy.
3. Zasady rachunkowości NBP, wzór bilansu, rachunku zysków i strat oraz zawartość informacji dodatkowej określa Rada.

Art. 69.

1. Roczne sprawozdanie finansowe NBP podlega badaniu przez biegłego rewidenta wybranego przez Radę.
2. Koszty badania, o którym mowa w ust. 1, ponosi NBP.
3. W terminie do dnia 30 kwietnia roku następnego po roku obrotowym Prezes NBP przedstawia roczne sprawozdanie finansowe NBP Radzie Ministrów, która podejmuje decyzję w sprawie jego zatwierdzenia.
4. W terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego NBP część rocznego zysku NBP (wplata z zysku NBP) podlega odprowadzeniu do budżetu państwa.

Art. 70.

Prezes NBP w ciągu 5 miesięcy od zakończenia roku budżetowego przedstawia Sejmowi roczne sprawozdanie z działalności NBP.

Art. 71-73. (pominięte).

Rozdział 11
Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 74.

1. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie zachowują moc dotychczasowe przepisy wykonawcze, o ile nie są sprzeczne z przepisami tej ustawy.
2. (pominięty).
3. (pominięty).

Art. 75.

Traci moc ustawa z dnia 31 stycznia 1989 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz.U. z 1992 r. Nr 72, poz. 360, z 1993 r. Nr 6, poz. 29, z 1994 r. Nr 1, poz. 2, Nr 80, poz. 369, Nr 121, poz. 591 i Nr 136, poz. 703, z 1996 r. Nr 106, poz. 496 oraz z 1997 r. Nr 79, poz. 484, Nr 111, poz. 740 i Nr 121, poz. 770).

Art. 76.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r.